

Velká Británie: PŘÍSNOST NADE VŠE

Nošení podobného nože na veřejnosti bez věrohodného důvodu je trestný čin. Sebeobrana důvodem není.

POKUD BYCHOM CHTĚLI VYTVOŘIT ŽEBŘÍČEK STÁTŮ PODLE RESTRIKTIVNOSTI ZBRAŇOVÉ LEGISLATIVY, NACHÁZELA BY SE VELKÁ BRITÁNIE BEZPOCHYBY **NA POMYSLNÉM KONCI STUPNICE**. PŘÍSNOST TAMNÍHO ZBRAŇOVÉHO ZÁKONODÁŘSTVÍ, KTERÉ SE ZDALEKA NEOMEZUJE JEN NA PALNÉ ZBRANĚ, JE TĚMĚŘ PŘÍSLOVEČNÁ.

Text: Petr Jan Vinš, foto: archiv, internet

Mnohý Brit i zahraniční turista se již ocitl ve vážných problémech třeba jen kvůli malému kapesnímu nožiku nebo jinému předmětu, který příslušným orgánům přišel příliš „útočný“. O absurdní historky, například v souvislosti s nedávnými olympijskými hrami, které stále ještě obsahují i „zlé“ střelecké disciplíny, není rozhodně nouze. Nejprve se ale pojďme podívat na přehled historické i platné legislativy.

ODSOUZENÍ ZA DUDY

Jednotné zbraňové předpisy, na které se tento článek orientuje, platí v Anglii, Walesu a Skotsku. Odlišná a mírně liberálnější je právní úprava v Severním Irsku, na ostrově Man a na Normanských ostrovech (Jersey, Guernsey a čtyři další). Základem moderní zbraňové legislativy ve Velké Británii je tzv. Zbraňový zákon (Firearms Act) z roku 1968, který poprvé ujednotil různé dílčí do té doby platné zákony.

Tradice zbraňového zákonodárství jde ale zpět až k roku 1181 a k tzv. Zbraňovému nařízení, v němž Jindřich II. Plantagenet nařídil ně-

kterým vrstvám populace povinné držení zbraní (a přísahu věrnosti králi). Tento právní dokument je nesmírně zajímavý především v tom, že se z právní tradice na něm založené odvozuje právo nosit zbraň v USA.

Tato stará práva byla znovu potvrzena parlamentem v roce 1689 (poté, co se je anglickým protestantům poslední katolický anglický král Jakub II. neúspěšně pokusil odejmout) a v této podobě se rozšířila i do tehdejších kolonií v Americe a Austrálii a vytvořila základ jejich zbraňové tradice a legislativy.

Omezování zbraní začalo od Skotska. Po jakobínských povstáních v letech 1715 a 1745 se tam nejprve radikálně omezila možnost vlastnit a nosit bojovou zbraň. V rámci represí byly zakázány nejen palné zbraně, meče a další zbraně sloužící k vedení války, ale třeba i tradiční skotský kroy, a odsouzen mohl být člověk (jako ve slavném případě Jamese Reida) i za užívání takového „nástroje k vedení války“, jako jsou skotské dudy.

SEBEOBRANA NENÍ DŮVOD

Pro Angličany nastalo „utahování šroubů“ až v roce 1824, kdy si řada navrátilců z napoleonských válek přinesla domů palné zbraně a tyto začaly být vnímány jako nástroj narušování veřejného pořádku. V roce 1870 se objevila povinnost vlastnit zbraňovou licenci, pokud chtěl kdokoliv nosit zbraň mimo svůj pozemek.

Účel tohoto nařízení byl jediný – obohatit státní kasu. Licen- ce se prodávaly na poště a stály

Za bezdůvodné nošení „útočného“ šroubováku hrozí až čtyři roky vězení a pokuta až 5 000 liber

na rok deset šilinků (v přepočtu asi tisíc dnešních korun).

V roce 1903 se zpřísnila pravidla prodeje krátkých palných zbraní (dnes trochu humorně zní formulace, v níž tento zákon zakazuje prodávat pistole opilcům) a další zpřísnění následovalo v letech 1920 a 1937.

V roce 1937 pak tehdejší britský ministr vnitra stanovil, že sebeobrana není legitimní důvod k držení palné zbraně, což je názor, který od té doby ve Velké Británii platí a na němž staví další moderní předpisy. V roce 1937 také prakticky skončila možnost legálně vlastnit plně automatickou zbraň.

MASAKRY JAKO ZÁMINKA

Zbraňový zákon z roku 1968 dosud mírně chaotické a ad hoc přijímané zákony, upravující různé dílčí podskupiny palných zbraní, ujednotil a vytvořil základ dosud platné legislativy. Tento zákon prodělal do současného stavu devět zásadnějších změn, z nichž nejvýznamnější jsou ty z let 1988 a 1997.

V obou případech se k rychlému a drastickému zpřísnění využila pozvednutá vlna veřejného mínění v návaznosti na medializované masakry – v roce 1987 v Hungerfordu a v roce 1996 na škole v Dublane. Úprava zákona z roku 1997 prakticky zcela vyloučila privátní vlastnictví většiny ručních palných zbraní.

ZÁKAZ KRÁTKÝCH ZBRANÍ

Současná platná zákonná úprava v Anglii, Skotsku a Walesu definuje „střelnou zbraň“ (firearm) jako jakoukoliv zbraň s hlavní, která je schopna způsobit smrtelné zranění. Posuzování „smrtnosti“ v konkrétních kauzách je zcela v kompetenci soudu. Pro účely zákona se k střelným zbraním řadí i zakázané doplňky zbraní a jiné zakázané předměty – např. CS spreje.

Brokovnice (shotgun), pro které platí trochu volnější pravidla, jsou dlouhé střelné zbraně s hladkým

Střelecké soutěže na OH v Londýně musel speciálně povolit ministr vnitra

vývrtem, délkou hlavně minimálně 24 palců (cca 61 cm), které nemají zásobník, nebo mají zásobník maximálně na dva náboje a nejsou revolverové.

Podle zákona z roku 1997 se vymezuje kategorie „malých palných zbraní“ (small firearms), což jsou všechny zbraně s hlavní kratší než 30 cm, nebo o celkové délce menší než 60 cm. Tyto zbraně jsou univerzálně zakázané.

KRÁSA SE POVOLUJE

Zákazy se nevztahují na zbraně, které lze považovat za „starožitnost“ (antiquity), „zajímavost“ (curiosity) nebo „ozdobu“ (ornament). Zde se kromě historických zbraní jako takových jedná o zbraně unikátní (prototypy, jedinečné sběratelské kusy) a zbraně velmi nákladně zdobené.

Posouzení je vždy věcí znaleckého posudku a názoru příslušných policejních orgánů. Každopádně platí, že pokud vlastník zbraň jakkoliv použije, přichází tato o svůj privilegovaný status.

Zakázané zcela jsou zbraně plně automatické (včetně dvouhlavňových, které mohou vypálit jedním stiskem kohoutu z obou hlavní), všechny samonabíjecí nebo „pumpy“ s drážkovaným vývrtem hlavně mimo ráži .22 s okrajovým zápalem, již zmíněné „malé palné zbraně“, tj. všechny krátké zbraně (včetně malorážek), revolverové zbraně s hladkým vývrtem mimo ráži 9 mm s okrajovým zápalem, jakákoliv zbraň vypouštějící plyn, aerosol nebo podobnou látku, tasery a řada dalších (vesměs vojenských) zbraní.

K držení těch nemnoha dovolených střelných zbraní je zapotřebí buď povolení k držení střelné zbraně (firearm certificate), nebo povolení k držení brokovnice (shotgun certificate). Získání takového povolení vyžaduje například svědectví dvou osob, které žadatele znají déle než dva roky a zaručí se za něj, doložení „dobrého důvodu“ a příslušné úřady musí být přesvědčeny, že nedojde ze strany žadatele k narušení veřejného bezpečí a pokoje. Že je úspěšně vyřízení takové žádosti zcela nenárokové a úřady

Tradiční obrázek anglického lovce. Zbraň vyměnil za smečku psů.

mohou žádost odmítnout v podstatě kdykoliv, není snad nutné zdůrazňovat.

ČTYŘI ROKY ZA ŠROUBOVÁK?

Incidenty s nožíky, šroubováky a jinými předměty denní potřeby, které se kvůli své absurditě občas dostanou i do českého zpravodajství, má na svědomí jiný zákon. Je jím Zákon o omezení útočných zbraní (Restriction of Offensive Weapons Act) z roku 1959 a další legislativa, která se na něj postupně nabalila.

Podle tohoto zákona je trestným činem nosit s sebou bez dobrého důvodu na veřejnosti nůž, který není zavírací a nemá čepel kratší než tři palce (7,62 cm). Stejný režim, tj. nutnost doložení „dobrého důvodu“, může být aplikován

na jakýkoliv další předmět, který podle názoru úřadů či soudu může sloužit k útoku na člověka (a který nemůže, že?).

Pokud budete tedy na veřejnosti přistiženi se šroubovákem, řetězem od kola nebo třeba nohou od židle, musíte policistům nebo posláze u soudu prokázat, že jste k tomu měli dobrý důvod a nikoho jste nechtěli zranit. Důkazní břemeno je na vás, presumpe nevinny v tomhle případě neplatí. A opět – sebeobrana dobrý důvod není.

Trest za tento čin je až čtyři roky vězení nebo pokuta do výše 5 000 liber. Za trestný čin v oblasti střelných zbraní si pachatel odnese až deset let vězení a (nebo) pokutu v neomezené výši.

OLYMPIÁDA NA VÝJIMKU

Olympijské hry v Londýně v roce 2012 ukázaly několik dalších paradoxů, nad nimiž musíme jen kroutit hlavami. Že se vůbec mohly v jejím rámci konat střelecké soutěže, bylo umožněno zvláštní výjimkou ministra vnitra. Bez této výjimky by byla olympiáda bez střelby.

Méně štěstí měla ale samotná britská střelecká reprezentace. Zmíněná výjimka se totiž vztahovala pouze na dobu konání olympiády samotné, nikoliv na přípravu na ni. Takže britští střelci mohli trénovat pouze v Severním Irsku, na ostrově Man nebo na Normanských ostrovech, kde je legislativa volnější.

Prakticky to řešili tréninky v zahraničí (Švýcarsko), nicméně museli zcela rezignovat na jakoukoliv státní finanční nebo jinou hmotnou podporu, protože úřady nemohou podporovat činnost, která je sice olympijským sportem, ale jinak je podle britského práva nelegální. Střelnice, která byla pro olympijské disciplíny vystavěna v Londýně, stála 42 milionů liber a po skončení her byla... opět stržena. ■

Britští sportovní střelci (na snímku Nathan Milgate) to mají těžké. Ani reprezentanti nedostanou od státu ani libru, protože jejich sport je „protizákonný“.

staženo z www.gunlex.cz